

СОЦІАЛЬНО-ДЕМОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА ОСІБ, ЯКІ ВЧИНЯЮТЬ РОЗБІЙ

ІГНАТОВ Олександр Миколайович - кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри кримінального права та кримінології Одеського державного університету внутрішніх справ

УДК 343.9

С целью исследования социально-демографической характеристики личности разбойника, были проанализированы данные статистической отчетности Государственной судебной администрации Украины относительно 35243 человек, осужденных по ст. 187 УК Украины за 2004-2012 гг. Установлен социально-демографический портрет среднестатистического современного разбойника и обнаружено, что ни образование, ни жизненный опыт не мешают сегодня формированию мотивации на решение жизненных, прежде всего материальных проблем насильственным путем.

Ключові слова: особистість, злочинець, розбій, соціально-демографічна характеристика, портрет злочинця.

Дані відомчої статистичної звітності щодо осіб, засуджених за вчинення злочинів, незважаючи на свою обмеженість, являє собою репрезентативну базу для аналізу основних, перш за все, соціально-демографічних характеристик особистості злочинця. Крім того, аналіз статистичних даних дозволяє виявити зміни у динаміці відповідних показників, встановити зв'язок характеру цих змін з певними процесами та явищами, що мають місце у соціумі, отже, виявити закономірності формування особистості злочинця на загальностатистичному рівні.

Метою даної статті є дослідження на підставі аналізу статистичних даних Державної судової адміністрації України соці-

ально-демографічної характеристики осіб, які вчиняють зґвалтування.

Саме такі соціально-демографічні ознаки особистості, як стать, вік, освітній рівень, професія, рід занять тощо, розкривають специфіку соціального статусу злочинця того чи іншого типу, з одного боку даючи уявлення про основні типологічні риси злочинця та роль даного статусу у їх формуванні, а з іншого – дають можливість встановити опосередкований особистістю злочинця зв'язок зазначених ознак із вчинюванням злочином.

З метою дослідження соціально-демографічної характеристики особистості гвалтівника, нами було проаналізовано дані статистичної звітності Державної судової адміністрації України щодо 35243 осіб, засуджених за ст. 187 КК України (ст. 142 КК України 1960 р.) за період з 2004 по 2012 рр. [1; 2].

Як показав аналіз статистичних даних, загальна кількість осіб, що проходила по справах за розбій за період з 2004 по 2012 рр., складає 35807 осіб. Аналіз відомостей щодо кількості осіб по справах за розбій дозволяє стверджувати, що найбільшу кількість осіб за ст. 187 КК України було виявлено у 2007 та 2006 рр. – відповідно 4863 та 4762 особи. У 2009 р. зафіксований також невеличкий сплеск у бік збільшення кількості осіб, що проходили по справах за розбій. Найменша кількість осіб по справах за розбій припадає саме на 2012 р. – 2497 осіб і відсотковий показник приросту до 2004 р. складає -44,9% (таблиця 1).

Кількість осіб, вироки (постанови) щодо яких набрали законної сили по справах за розбій (ст. 187 КК України) в Україні за 2004-2012 роки

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Загальна кількість осіб по справах за розбій	4532	4435	4762	4863	3826	4056	3801	3035	2497
Приріст до 2004 р. (в %)	–	-2.1	5.1	7.3	-15.6	-10.5	-16.1	-33.0	-44.9
Приріст до попереднього року (в %)	–	-2.1	7.4	2.1	-21.3	6.0	-6.3	-20.2	-17.7
Кількість засуджених осіб	4474	4384	4702	4789	3769	3995	3737	2969	2424
Частка у загальній кількості осіб по справах за розбій (у %)	98.7	98.9	98.7	98.5	98.5	98.5	98.3	97.8	97.1
Кількість виправданих осіб	1	1	0	3	1	1	0	2	3
Частка (у %)	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1
Кількість неосудних осіб, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру	32	29	33	39	36	36	31	32	36
Частка (у %)	0.7	0.7	0.7	0.8	0.9	0.9	0.8	1.1	1.4
Кількість осіб, справи у відношенні яких закрито	25	21	28	32	30	24	33	32	34
Частка (у %)	0.6	0.5	0.6	0.7	0.8	0.6	0.9	1.1	1.4

Загальна кількість засуджених за ст. 187 КК України за період з 2004 по 2012 рр. складає 35243 особи (що відповідає частці у 98,4% із загальної кількості осіб по справах за розбій). Показники кількості засуджених за розбій нестабільні – спостерігаються два сплески з інтервалом у один рік, а потім ситуація покращується та стабілізується і станом на 2012 р. показник кількості засуджених за розбій стає майже вдвічі меншим (-45,8%), ніж у 2004 р., що відповідає загальним тенденціям зниження як загальної кількості осіб, засуджених за злочини в Україні, так і тенденції зниження їх кількості по окремих видах насильницьких злочинів (умисних вбивств та зґвалтувань). Часта засуджених за розбій у загальній кількості засуджених протягом аналізованого періоду в країні осіб дорівнює 2,4 % (найменша у 2012 р. – 1,5%, а найвища – у 2007 р. – 3,1%).

Виправданих по справах за розбій осіб за увесь період з 2004 по 2012 рр. було 12 (по троє у 2007 та 2012 рр., двоє у 2011 р., жодного у 2006 та 2010 рр., в інші роки – по

одному). Кількість неосудних осіб, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру виявилася найбільшою у 2007 р. – 39 осіб, а найменшою – у 2005 р. – 29 осіб. усього за всі 9 років кількість неосудних осіб склала 36 осіб. Загальна кількість осіб, справи у відношенні яких закрито – 259 осіб, і вона змінюється від 21 (2005 р.) до 34 (2012 р.). Головною підставою закриття справи виступає смерть особи – 191 справа (30 – у 2010 р., 28 – у 2011 р., 25 – у 2007 р.), рідше – застосування примусових заходів виховного характеру до неповнолітніх – 12 справ, інші підстави – 42 справи.

Аналіз даних щодо громадянства осіб, засуджених за розбій показав, що протягом 2004-2012 рр. переважну їх більшість складають громадяни України (34337 осіб, що становить 97,4%). Мінімальна частка у загальній кількості 93,7% (2011 р.), а максимальна – 98,0% (2009 р.). Хоча в абсолютних показниках спостерігається стабільне зниження кількості засуджених розбійників (у 2012 р. склала 2368 осіб, що майже вдвічі

менше, ніж у 2004 р.), розподіл їх за критерієм громадянства протягом усього аналізованого періоду зберігає свою пропорційність.

Громадян іншої держави серед засуджених злочинців даної категорії було найбільше у 2012 р. – 2,0%, а найменше – у 2005-2006 та 2010-2011 рр. – по 1,6%. Щодо абсолютних показників по громадянах інших держав, то, незважаючи на незначні коливання, їх також наприкінці аналізованого періоду стало менше майже вдвічі – з 82 до 49 осіб, що підтверджує загальну тенденцію про зменшення кількості злочинів даного виду (таблиця 2).

Урахуванням статевого критерію свідчить, що більшість злочинців, хто вчиняв

Аналіз динаміки показників статі осіб, засуджених за розбій, свідчить, що суттєвих змін протягом усього аналізованого періоду майже не було. Так, по групі чоловіків спостерігалось зниження показників, окрім 2005-2007 рр., але у 2008 р. кількість засуджених чоловіків різко зменшилася (майже на 1000 осіб), і ця динаміка продовжувалася до 2012 р., скоротивши показник кількості засуджених чоловіків з 4264 до 2350 осіб (за останні дев'ять років). Кількість засуджених жінок також поступово знижувалася до 2006 р., коли абсолютна кількість останніх трохи підвищилася, наступні роки фіксується також зниження у показниках – до 74 осіб у 2012 р. (таблиця 3).

Таблиця 2
Кількість засуджених за розбій (ст. 187 КК України) осіб в Україні за 2004-2012 роки за громадянством

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Злочин вчинено громадянами України	4361	4284	4596	4689	3681	3915	3660	2783	2368
Частка у загальній кількості засуджених за розбій (у %)	97.5	97.7	97.7	97.9	97.7	98.0	97.9	93.7	97.7
Злочин вчинено громадянами іншої держави	82	68	74	81	63	63	59	47	49
Частка у загальній кількості засуджених за розбій (у %)	1.8	1.6	1.6	1.7	1.7	1.6	1.6	1.6	2.0

злочини за ст. 187 КК України, – це чоловіки – на долю яких у різні роки від 95,3% до 98,5% засуджених осіб. Усереднений показник зіставив 96,7% (34074 особи). Частка жінок по даних злочинах досить низька – 3,6% (1259 осіб) з розбивкою по роках від 3,1% (2007 та 2012 рр.) до 4,7% (2004 р.).

Розподіл злочинців за віком показав, що серед розбійників переважає молодь. Так, більшість розбоїв вчиняють особи у віці від 18 до 25 років (14846 осіб), частка яких складає 42,1% (по роках від 35,6% до 45,9%). Друга і третя за кількістю вікові категорії засуджених за ст. 187 КК – це 30-50 років і

Таблиця 3
Кількість засуджених за розбій (ст. 187 КК України) осіб в Україні за 2004-2012 роки за статтю

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Злочин вчинено чоловіками	4264	4320	4522	4639	3629	3861	3614	2875	2350
Частка у загальній кількості засуджених за розбій (у %)	95.3	96.5	96.2	96.9	96.3	96.6	96.7	96.8	96.9
Злочин вчинено жінками	210	154	180	150	140	134	123	94	74
Частка у загальній кількості засуджених за розбій (у %)	4.7	3.5	3.8	3.1	3.7	3.4	3.3	3.2	3.1

25-30 років. По першій категорії – це 7970 осіб (22,6%) з відносною кількістю по роках від 18,9% до 30,1%, по другій – 7343 особи (20,8%) з розбивкою по роках від 18,6% до 23,6%. Найменшу кількість засуджених складають особи у віці від 65 років і старше – 12 осіб за 9 років – 0%, а також група 50-65 років – 391 особа – 1,1%.

Зазначимо, що динаміка розподілу злочинців за віковими групами по роках є дуже нестабільною. Так у групі 14-16 років спочатку усі показники мали незначні коливання, але з 2007 по 2008 р. різко зменшилися – з 142 до 103 засуджених осіб. У групі 16-18 років взагалі зміни носили різко стрибкоподібний характер, хоча і позитивний, – у 2007 р. абсолютний показник був 571 особа, у 2008 р. він знизився до 412 осіб, у 2009 р. до 389 осіб, потім до 305, 212 і, у 2012 р., до 139 осіб. У групі 25-30 років зміни мали дещо зигзагоподібний вигляд, хоча суттєвих змін у бік зменшення вони зазнали лише у 2011-2012 рр. По відносним показникам яких-небудь характерних проявів зафіксовано не було.

У цілому слід зазначити, що, незважаючи на деяку загальну (крім вікової групи 25-

30 років, частка якої збільшилася з 19,9% у 2004 році до 23,6% у 2012 році) позитивну динаміку щодо кількості засуджених за розбій осіб молодшої вікової категорії, більшість засуджених за ст. 187 КК України (76,1%) становлять особи молодіжного віку (14-30 років). При цьому на частку неповнолітніх припадає 13,2% засуджених за розбій. Традиційно найбільш кримінально активною серед молоді є, як зазначалося вище, група у віці 18-25 років – на яку припадає майже половина (42,1%) всіх засуджених у країні за розбій осіб. При цьому, слід враховувати тенденцію збільшення серед засуджених за розбій частки осіб старших вікових категорій. Так, у категорії засуджених 30-50 років, протягом 2004-2006 рр. спостерігалася тенденція до зниження показників (відповідно, 20,2%, 19,4% 18,9%), але з 20,3% у 2007 р. питома вага вказаної групи у кількості розбоїв починає з кожним роком збільшуватися до 30,1% – у 2012 р. По групі 50-65 років тенденція виявляється також характерною: протягом 2004-2006 рр. показники частково коливалися (0,8-1,0%), але у 2007 р. також почали збільшуватися з 0,9% у 2007 р. до

Таблиця 4
Кількість засуджених за розбої (ст. 187 КК України) осіб в Україні за 2004-2012 роки за віком

Вік засуджених на момент вчинення злочину	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
14-16 років	159	146	169	142	103	97	86	51	56
Частка у загальній кількості засуджених за розбої (у %)	3.6	3.3	3.6	3.0	2.7	2.4	2.3	1.7	2.3
16-18 років	546	527	571	571	412	389	305	212	139
Частка (у %)	12.2	12.0	12.1	11.9	10.9	9.7	8.2	7.1	5.7
18-25 років	1938	1964	2156	2082	1688	1615	1475	1058	870
Частка (у %)	43.3	44.8	45.9	43.5	44.8	40.4	39.5	35.6	35.9
25-30 років	889	855	876	980	740	842	880	710	571
Частка (у %)	19.9	19.5	18.6	20.5	19.6	21.1	23.5	23.9	23.6
30-50 років	905	849	891	973	790	1009	934	889	730
Частка (у %)	20.2	19.4	18.9	20.3	21.0	25.3	25.0	29.9	30.1
50-65 років	37	42	38	41	36	41	55	45	56
Частка (у %)	0.8	1.0	0.8	0.9	1.0	1.0	1.5	1.5	2.3
від 65 років і старше	0	1	1	0	0	2	2	4	2
Частка (у %)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1

Таблиця 5

Кількість засуджених за розбій (ст. 187 КК України) осіб в Україні за 2004-2012 роки за професійним статусом (родом занять)

Особи, не зайняті суспільнокорисною працею (навчанням)	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Безробітні	221	358	285	214	200	122	114	108	90
Частка (у %)	4.9	8.2	6.1	4.5	5.3	3.1	3.1	3.6	3.7
Працездатні, які не працювали і не навчалися	2895	2720	3005	3189	2567	2961	2814	2259	1799
Частка (у %)	64.7	62.0	63.9	66.6	68.1	74.1	75.3	76.1	74.2
З них мають непогашену судимість	961	963	1025	1064	881	1426	1341	1046	891
Частка (у %)	21.5	22.0	21.8	22.2	23.4	35.7	35.9	35.2	36.8
Неповнолітні до 16 років, які не працювали і не навчалися	39	32	36	29	15	8	13	11	3
Частка (у %)	0.9	0.7	0.8	0.6	0.4	0.2	0.3	0.4	0.1
Утримувалися в установі виконання покарань, під вартою	11	25	14	8	6	7	5	4	1
Частка (у %)	0.2	0.6	0.3	0.2	0.2	0.2	0.1	0.1	0.0

свого максимуму – 2,3% у 2012 р. (таблиця 4).

Розподіл осіб, засуджених за розбій, відповідно до професійного статусу не виявив тенденцій, що йшли б у розріз із загальною соціально-демографічною характеристикою осіб, які вчиняють загальнокримінальні насильницькі злочини. Традиційно більше за все розбійників спостерігається серед осіб, які належать до категорії працездатних, які не працюють і не навчаються (таблиця 5).

Так, на працездатних, які не працюють і не навчаються, – 24209 осіб, що складає 68,7% засуджених розбійників, а аналіз динаміки змін цього показника вказує на загрозливу тенденцію збільшення частки осіб даної категорії з 64,7% до 74,2% у 2012 р. (максимум припадає на 2011 р. – 76,1%).

Також негативна тенденція проявляється в тому, що практично третину злочинців (9598 осіб або за відсотковим показником 27,2%), засуджених за розбій, з числа осіб, які не працюють і не навчаються та які мають непогашену судимість. При цьому, частка злочинців даної категорії протягом усього

аналізованого періоду стабільно зростає від 21,5% у 2004 р. до 36,8% у 2012 р.

Серед засуджених за розбій осіб, не зайнятих суспільно-корисною працею (навчанням), фігурують також безробітні – 4,9% (четверта за рейтингом група). І хоча у 2005 р. ситуація погіршилася (у порівнянні з 2004 р.), але потім вона почала вирівнюватися і у 2012 р. кількість засуджених за розбій безробітних зменшилася до 90 осіб (3,7%) у порівнянні 2004 р. на який приходить 221 особа (4,9 %).

Частка серед розбійників неповнолітніх до 16 років, які не працювали і не навчалися, а також осіб, які утримувалися в установі виконання покарань під вартою протягом 2004-2012 рр., стабільно знижувалася, практично до рівня декількох осіб на рік.

Друге місце за ранжиром (11,4%) серед розбійників посідає категорія робітників – 4032 особи, їх частка коливається по роках – від 9,2% до 13,1%. На третьому місці – учні шкіл, ліцеїв, коледжів, гімназій – 2375 осіб – 6,7% – від 4,3% до 8,6% по роках. Слід зазначити, що по різних професійних категоріях

даної групи осіб, засуджених за розбої десь у період з 2005 по 2007 рр., приходиться невеличкий сплеск у абсолютних показниках, потім ситуація починає вирівнюватися і, нарешті, її динаміка стає позитивною, тобто кількість засуджених зменшується, хоча у різних категоріальних одиницях аналізу

є часткові варіації. Особливо показовими можна вважати групу учнів шкіл та інших середніх навчальних закладів, у якій з 2007 по 2012 рр. відбулося досить різке зниження показників – з 367 осіб до 107.

Також слід відзначити закономірність, незважаючи на те, що серед розбійників

Таблиця 6

Кількість засуджених за розбої (ст. 187 КК України) осіб в Україні за 2004-2012 роки за професійним статусом (родом занять)

Особи, зайняті суспільно-корисною працею (навчанням)									
Робітники	571	576	600	598	430	396	352	272	237
Частка у загальній кількості засуджених за розбої (у %)	12.8	13.1	12.8	12.5	11.4	9.9	9.4	9.2	9.8
Державні службовці	2	0	0	0	6	4	0	1	0
Частка (у %)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0
Інші службовці	16	20	21	19	12	10	10	5	10
Частка (у %)	0.4	0.5	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0.2	0.4
Військовослужбовці	14	8	2	6	7	4	1	2	1
Частка (у %)	0.3	0.2	0.0	0.1	0.2	0.1	0.0	0.1	0.0
Лікар, фармацевт	1	4	4	3	2	1	2	1	0
Частка (у %)	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0
Вчителі, викладачі	3	0	1	1	3	1	2	2	0
Частка (у %)	0.1	0.0	0.0	0.0	0.1	0.0	0.1	0.1	0.0
Працівники ЗМІ	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Частка (у %)	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
Приватні підприємці	17	17	18	24	24	22	27	31	21
Частка (у %)	0.4	0.4	0.4	0.5	0.6	0.6	0.7	1.0	0.9
Працівники господарських товариств	31	49	40	45	28	23	24	27	32
Частка (у %)	0.7	1.1	0.9	0.9	0.7	0.6	0.6	0.9	1.3
Учні шкіл, ліцеїв, коледжів, гімназій	384	315	363	367	255	242	215	127	107
Частка (у %)	8.6	7.2	7.7	7.7	6.8	6.1	5.8	4.3	4.4
Студенти навчальних закладів	172	173	211	201	145	138	110	81	84
Частка (у %)	3.8	3.9	4.5	4.2	3.8	3.5	2.9	2.7	3.5
Інші заняття	69	66	76	56	50	40	32	20	23
Частка (у %)	1.5	1.5	1.6	1.2	1.3	1.0	0.9	0.7	0.9
Пенсіонери, у т.ч. інваліди	27	21	26	29	19	17	16	18	16
Частка (у %)	0.6	0.5	0.6	0.6	0.5	0.4	0.4	0.6	0.7

представлені особи найрізноманітнішої професійної приналежності, чим вищий соціальний статус особи, тим менше дана група представлена серед засуджених за розбій (таблиця 6).

Аналіз даних щодо освітнього рівня розбійників свідчить, що переважна більшість злочинців даної групи мають або повну загальну середню освіту – 13511 осіб (частка 38,3%, при коливанні по роках від 35,2% до 43,5, або базову загальну середню освіту – 11872 особи (частка 33,7%, при коливанні по роках від 26,2% до 36,2%). Третя за кількістю група злочинців має освіту професійно-технічну – від 15,6% до 21,8% (6442 особи – 18,3%). Найменша кількість засуджених за розбій не має освіти взагалі, а також має повну вищу освіту – відповідно 11% та 1,6%.

Аналіз даних у динаміці по групах дозволив виявити наступні тенденції. Так, у засуджених з професійно-технічною освітою у період 2005-2007 рр. спостерігалось збільшення показників (з 683 до 811 осіб),

у наступні роки відбулося коливання даних у межах від 675 до 833, 814 та 612 осіб. Але якщо аналізувати долю засуджених за розбій даної категорії, то тут виявляється інша проблема – з 2005 по 2010 рр. їх питома вага збільшується (від 15,6% у 2005 р. до 21,8% у 2010 р.), у 2011 р. показник трохи зменшується, але у наступному 2012 р. знов збільшується і фіксується на межі у 21,4%.

У групі з повною загальною середньою освітою показники почали збільшуватися вже починаючи з 2004 р. – від 1577 осіб до 1842 осіб – у 2007 р., потім абсолютні цифри почали зменшуватися, але відсоткова доля також зазнала негативних змін. Так, з 2004 по 2007 рр. частка засуджених за розбій з повною загальною середньою освітою збільшувалася з 35,2% до 38,5%, у 2008-2009 рр. показник трохи зменшився, але з 2010 р. знову зростає і досягає максимуму у 2012 р. – 43,5%.

Частка осіб з повною вищою освітою збільшилася майже вдвічі з 1,3% у 2004 р. до 2,4%, у 2012 р. (таблиця 7).

Таблиця 7

Кількість засуджених за розбій (ст. 187 КК України) осіб в Україні за 2004-2012 роки за рівнем освіти

Освіта	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
З повною вищою освітою	58	69	53	63	61	60	88	67	59
Частка у загальній кількості засуджених за розбій (у %)	1.3	1.6	1.1	1.3	1.6	1.5	2.4	2.3	2.4
З базовою вищою освітою	111	110	107	77	71	66	67	68	67
Частка (у %)	2.5	2.5	2.3	1.6	1.9	1.7	1.8	2.3	2.8
З професійно-технічною освітою	716	683	779	811	675	833	814	612	519
Частка (у %)	16.0	15.6	16.6	16.9	17.9	20.9	21.8	20.6	21.4
З повною загальною середньою освітою	1577	1643	1810	1842	1423	1505	1443	1213	1055
Частка (у %)	35.2	37.5	38.5	38.5	37.8	37.7	38.6	40.9	43.5
З базовою загальною середньою освітою	1637	1585	1649	1710	1308	1352	1143	852	636
Частка (у %)	36.6	36.2	35.1	35.7	34.7	33.8	30.6	28.7	26.2
З початковою загальною освітою	322	253	266	242	192	143	127	104	66
Частка (у %)	7.2	5.8	5.7	5.1	5.1	3.6	3.4	3.5	2.7
Без освіти	53	51	38	44	39	36	55	53	22
Частка (у %)	1.2	1.2	0.8	0.9	1.0	0.9	1.5	1.8	0.9

АНОТАЦІЯ

З метою дослідження соціально-демографічної характеристики особистості розбійника, було проаналізовано дані статистичної звітності Державної судової адміністрації України щодо 35243 осіб, засуджених за ст. 187 КК України за 2004-2012 рр. Встановлено соціально-демографічний портрет середньостатистичного сучасного розбійника та виявлено, що ні освіта, ні життєвий досвід не заважають сьогодні формуванню мотивації на вирішення життєвих, перш за все матеріальних, проблем насильницьким шляхом.

Отже, як можемо бачити, аналіз даних щодо освітнього рівня злочинців вказує на наступну негативну тенденцію: незважаючи на факт зниження загальної кількості осіб засуджених за розбої, поступово зростає їх освітній рівень. Лише по групах з початковою середньою освітою та осіб без освіти зафіксовано цілком позитивну динаміку – цифри рік від року зменшувалися, як у абсолютних показниках (в п'ять і два рази відповідно), так і у відносних.

З огляду на вищевикладене, соціально-демографічний портрет середньостатистичного розбійника на сьогодні виглядає так: це – громадянин України (97,4%) чоловічої статі (96,7%), переважно молодіжного віку – 14-30 років (76,1%; з них неповнолітніх (14-18 років) – 13,2%, а осіб у віці 18-25 років – 42,1%). Традиційно розбійник – особа, яка не працює і не навчається (68,7%), причому частка осіб даної категорії поступово збільшується, а кожен третій (останні роки цей показник зростає) з них має непогашену судимість). Якщо розбійник має роботу (11,4%), то зайнятий низькокваліфікованою працею, тобто має робітничу спеціальність. Примітно, що майже кожен десятий розбій вчиняють учні шкіл, ліцеїв, коледжів, гімназій та студентів навчальних закладів. Відповідним до професійного статусу є досить низький рівень освіти розбійника – повна (38,3%) або базова (33,7%) загальна середня освіта.

У свою чергу, сьогодні можна спостерігати наступні негативні тенденції. Незважаючи на те, що розбій є традиційно «молодіжним» злочинем, не можна ігнорувати збільшення серед засуджених за розбій част-

SUMMARY

With the purpose of research of socially-demographic description of personality of robber, data of the statistical accounting of State judicial administration of Ukraine were analysed in relation to 35243 persons convict on an art. 187 CC of Ukraine after 2004-2012 years. The socially-demographic portrait of average modern robber is set it is discovered, whatever neither education nor vital experience mix today to forming of motivation on the decision of vital, foremost material problems a violent way.

ки осіб вікової групи від 30 до 50 років, а також вікової групи 50-65 років. Також слід відзначити тенденцію збільшення серед засуджених розбійників осіб, які є працездатними, але не працювали, і не навчалися, при збільшенні за останнє десятиріччя практично вдвічі гвалтівників з професійно-технічною освітою (усереднена частка – 16,8%).

Таким чином, враховуючи вік злочинців, їх рівень освіти та професійний статус, поряд з «молодіжним» характером розбоїв (аналогічно ситуації з вбивствами та зґвалтуваннями) можна констатувати факт росту віку та освітнього рівня осіб, засуджених за розбій. Водночас зростає кількість осіб, які не працюють і не навчаються (кожний третій з яких раніше засуджувався за злочини). Все це вказує на наявну в країні негативну тенденцію зростання рівня освіти та життєвого досвіду середньостатистичного розбійника, тобто на те, що ні освіта ні життєвий досвід сьогодні не заважають формуванню мотивації на вирішення життєвих, перш за все матеріальних, проблем насильницьким шляхом.

Література

1. Звіт Державної судової адміністрації України про кількість осіб, засуджених, виправданих, справи щодо яких закрито, неосудних, до яких застосовано примусові заходи медичного характеру та види кримінального покарання за 2004-2012 роки (форма 6).

2. Звіт Державної судової адміністрації України про склад засуджених за 2004-2012 роки (форма 7).